

Примаков Каміль Юрійович,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНОГО БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

В Україні упродовж останніх років проблема подолання корупції та її наслідків була й продовжує залишатися однією з пріоритетних. Починаючи із 2014 року антикорупційна політика вийшла на новий правовий та інституційний рівень: прийняті нормативно-правові акти щодо боротьби з корупційними проявами, хабарництвом і посадовими злочинами, створені нові органи державної влади зі спеціальною компетенцією, головним завданням яких визначено саме боротьбу із корупцією серед посадовців найвищого рівня. Прийняттям Закону України «Про Державне бюро розслідувань» від 12 листопада 2015 року своїм рішенням законодавець створив ще один, принципово новий, незалежний функціональний державний орган для розслідування злочинів, скоєних особами, які мають високий правовий статус.

Закріплену на законодавчому рівні вимогу щодо створення Державного бюро розслідувань України (*далі – ДБР*) не можна оцінювати поза загальним контекстом і політики влади у сфері реформування правоохоронної системи, і міжнародної практики подолання цього негативного явища. Країни сучасного світу давно випробовують методи інституційного реформування системи органів, покликаних боротися з корупцією, в різних державах ці методи суттєво відрізняються один від одного. В одних дієвими виявилися “класичні” західні схеми – запровадження антикорупційного законодавства і створення уповноваженої інституції (організації, установи) з протидії корупції, орієнтованої, в першу чергу, на виявлення, запобігання та припинення корупції у вищих ешелонах влади. У ряді країн повноваження щодо виявлення та протидії корупції покладаються на незалежні органи влади: Конституційний Суд (Португалія), Бюро боротьби з корупцією (Латвія), адміністративні суди (Чехія), Комісію з питань розв’язання конфліктів (Хорватія), Офіс з питань розв’язання конфлікту інтересів (Іспанія) [1, с. 107]. Україна також не стоїть осторонь пошуку універсальних шляхів подолання корупції серед посадовців, які представляють вищі органи державної влади, результатом чого і стало створення Державного бюро розслідувань.

Однак у чинному українському законодавстві залишається невизначеним адміністративно-правовий статус ДБР у системі правоохоронних органів України, порядок призначення його керівників та низка інших принципових положень, що в майбутньому може негативно вплинути на організацію функціонування та ефективність реалізації поставлених перед цією структурою завдань. Прийняття Закону України «Про Державне бюро розслідувань» не дало вичерпних відповідей на ці питання, зокрема питання щодо правомірності надання ДБР спеціального статусу. В Конституції України не передбачено існування органів виконавчої влади зі спеціальним статусом, які безпосередньо виконували б відповідні функції за межами системи органів виконавчої влади. Крім того, зазначає Л. Бернацька, до повноважень Верховної Ради України, відповідно до Основного Закону держави, не входить створення органів виконавчої влади [2, с. 88].

В Законі України «Про державне бюро розслідувань» міститься повне визначення органу, але не вказано, що він має спеціальний статус, як це зазначено у законах України про інші центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом (Антимонопольний комітет України, Фонд державного майна України, Адміністрація Державної служби спеціального зв’язку та захисту інформації України, Національне агентство України з питань державної служби та ін.). Тому такі елементи адміністративно-правового статусу ДБР, як його повноваження, гарантії діяльності, особливий порядок створення, відповідальність та інші необхідно більш чітко закріпити на законодавчому, зокрема відомчому, рівні, а для цього потрібна робота науковців і практиків.

Проблема визначення адміністративно-правового статусу ДБР є частиною загальної проблеми відсутності в Україні цілісної концепції реформування правоохоронних органів. Невизначеність адміністративно-правового статусу ДБР породжує проблему конкуренції з іншими антикорупційними органами, такими, наприклад, як НАБУ. Визначена у ст. 5 Закону «Про державне бюро розслідувань» підслідність бюро залежить від суб’єктного складу кримінального правопорушення, крім випадків, коли досудове розслідування цих злочинів віднесене до підслідності НАБУ, але без

чіткого визначення адміністративно-правового статусу ДБР при вирішенні питання про підслідність тієї чи іншої справи можуть виникнути труднощі.

Отже, визначена в законодавстві модель статусу Державного бюро розслідувань, яка відрізняється наявністю певних протиріч, може призвести до його неефективного функціонування та відсутності результатів у протидії злочинам, які віднесені до компетенції ДБР. Така модель роботи наділяє ДБР занадто широкими повноваженнями, а продуктивній діяльності цього органу можуть перешкоджати невизначеність його адміністративно-правового статусу, а також положення Закону, які містять суперечності або допускають їх подвійне тлумачення. Компетенція ДБР має знайти своє відображення не тільки у профільному законі України “Про державне бюро розслідувань”, а також у таких нормативно-правових актах, як Закон України “Про оперативно-розшукову діяльність”, КПК України тощо. У процесі створення Державного бюро розслідувань доцільно звернути увагу на міжнародний досвід визначення адміністративно-правового статусу ДБР, що допоможе збалансувати усю систему “антикорупційних” органів та надасть змогу ДБР ефективно виконувати свої функції.

Бібліографічні посилання:

1. Паршугін А. Б. Кримінальні процесуальні основи оптимізації системи правоохоронних органів України. *Współpraca europejska* 3(3) 2015 / European cooperation. Vol. 3(3) 2015. С. 105-113.
2. Бернацька Л. В. Проблемні питання правового статусу Державного бюро розслідувань. Державне бюро розслідувань: на шляху розбудови: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 16 червня 2018 р., м. Одеса / редкол.: Г. О. Ульянова (голова) [та ін.]. Одеса: Юридична література, 2018. 432 с.

Тищенко Ірина Олександрівна,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

**ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР ПУБЛІЧНОЮ
АДМІНІСТРАЦІЄЮ Е-ПОСЛУГ В УКРАЇНІ**

З метою підвищення якості та зручності надання адміністративних послуг публічна адміністрація України запровадила можливість отримання ряду послуг у електронному вигляді.

Особливістю адміністративних процедур надання електронних послуг є те, що звернення особи з заявою до відповідного органу публічної адміністрації відбувається через мережу Інтернет, а результат розгляду заяви особи оформлюється або в електронному, або паперовому вигляді.

В загальному вигляді більшість адміністративних процедур надання електронних послуг мають такі стадії: початок процедури надання електронної послуги; безпосереднє надання електронної послуги; стадію оскарження рішення та/або дій (бездіяльності) посадової особи, який надав електронну послугу; стадію завершення надання електронної послуги.

Початок процедури надання електронної послуги характеризується тим, що інформація про послугу розміщується на офіційному веб-сайті органу публічної адміністрації [1; 2;] або на Єдиному державному порталі адміністративних послуг [3]. зміст інформації про послугу, як правило, включає загальні відомості, яким чином отримати ту чи іншу послугу (порядок отримання), яким правовим актом вона регулюється, які документи необхідно надати для отримання послуги.

Крім того, на сайті можуть міститися інформаційні картки отримання послуги, в яких в узагальненому вигляді містяться такі відомості: інформація про суб'єкта надання послуги; місце надання послуги; підстава для одержання послуги; перелік документів, необхідних для отримання адміністративної послуги, а також вимоги до них; порядок та спосіб подання документів, необхідних для отримання адміністративної послуги; платність/ безоплатність надання адміністративної послуги; строк надання адміністративної послуги; перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги; результат надання адміністративної послуги; способи отримання результату.